

számítva, huszat meghaladta az aviatika áldozatainak száma. A véletlen mentette meg az amerikai *Wellman* léghajós-ekspedícióját az Atlanti-óceánon való repülése közben a teljes pusztulástól s nem egyszer ki volt téve ennek a veszedelemnek a mi hadseregünk *Parseval* léghajója is, mely az ősz elején sikerrel vendégszerepelt Budapesten is. A *Bonard*-féle léghajóutazás a francia partoktól Angliáig azonban az aviatika ez évi sikereinek egyik legérdekesebb eredményei közé tartozik.

*

A nagyszabású és figyelemreméltóbb viágesemények műsorát ezzel körülbelül kimerítettük. Irodalom, művészet, színház terén szenzációsabb jelenségek sem külföldön, sem itthon nem mutatkoztak, a tudomány világában történt azonban egy olyan fölfedezés, melyről még ezután is sokat fognak beszélni és vitázni. Ez az *Ehrlich* tanár által fölfedezett vérbajgyógyszer.

Ujévtől-ujévig az idei év legkimagaslóbb eseményeit ilyen adatok és tények jellemezték. A magyar élet egy évi hullámszásának voltak azonban tarka-barka mozzanatai is, mint például a Roosevelt tavaszi látogatása, a kertészeti kiállítás, a tömeges lakósztrájkok, az élelmiszerdrágaság iránt indított tüntetések és az apróbb eseményeknek egyéb sorozata, melyekkel, ahogy kezdődött, ugyanugy záródik is az év, hogy a következőnek a megszületését elősegítse.

A tó helyett házak.

— Uj városrész a Rókus-állomás körül. —

(*Saját tudósítónktól.*) A szeged-rókusai vasuti állomás mellett elterülő ugynevezett rókusai tó tudvalevőleg nemsokára eltűnik a föld színéről. A nagy területet feltöltik és házhelyeknek parcellázzák. Az államvasutak szegedi üzletvezetősége most figyelmezteti a város tanácsát, hogy a rókusai tó feltöltésével a szeged-rókusai állomás vízlevezetése lehetetlenné van téve s ezért kéri a városi csatornahálózatnak a rókusai állomásig való kivezetését.

Az üzletvezetőség alább ismertetett átirata közelebből magyarázza meg a kérdést, mely épen olyan fontos, mint amilyen sürgős annak a kivitele. A rókusai állomás csapadék- és egyéb vize eddig mind a rókusai tóba nyert lefolyást s hogy most a tó megszűnik, igen nagy fontossággal bír az állomásra a vízlevezetés kérdése.

Az üzletvezetőség átirata ez:

Szeged város november havi közgyűlésén a rókusai tó feltöltése megszavaztatott. Ezen határozat végrehajtása esetén a Szeged-Rókus állomásunkon levő összes épületek, a félreeső helyek és mozdony-tisztítóödrök vízlevezetése, amelynek csatornái jelenleg mind a rókusai tóba torkolodnak, lehetetlenné válnék. 1910 évi október hó 8-án kelt átiratunkban már említettük, hogy a Szeged-Rókus állomástól kivezető csatornáinknak azoknak negyvenkét-negyvenhárom éves használatát folytán a szolgálatot a víz levezetésére megszerezük, tekintettel arra, hogy Szeged szabad királyi város már állomás létesítésekor türe, hogy az állomás vizeit a rókusai tóba vezették és későbbben létesített csatornák vizeinek odavezetése ellen sem tiltakozott.

Ebből kifolyólag kérjük a tanácsot, miszerint még a rókusai tó feltöltése előtt intézkedni sziveskedjék, hogy a Szeged-Rókus állomásunkon összegyűlő vizek a városi csatornában lefolyást találjanak, illetve a városi csatorna idejkorán az állomásig meghosszabbíttassék. Ez alkalommal megjegyezzük, hogy az esővizeken kívül óránként tiz köbméter viz 2'5 méter mélységben levezetendő lesz, az esővíz óránkénti mennyiségét pedig kétszázötven köbméterben állapítottuk meg, nagyobb nyári zivatart föl téve. Sziveskedjék a városi csatornákat tervezése alkalmával fönti adatokra tekintettel lenni és elhatározásáról bennünket értesíteni.

Szeged, 1910. december 21-én.

Uray Zoltán,
üzletvezető-helyettes.

A tanács az átiratot átteszi a városi mérnökség csatornázási osztályához és utasítást ad *Farkas Árpád* osztályvezető mérnöknek, hogy a szeged-rókusai vasuti állomás csatornáját mihamar tervezze meg és készíttesse el.

Kaas Ivor báró a ravatalon.

(*Saját tudósítónktól.*) Hatvannyolc éves korában halt meg, úgy, hogy halála sem váratlanul, sem igazságtalanul nem jött. Kis szünetekkel majdnem három év óta huzódó betegség előzte meg halálát s ha nagy a szerencséje, legfőljebb még pár évig élhetett volna. De kérdés, hogy ezért a bizonytalan pár esztendőért érdemes lett volna benn, beteg avagy élő-halott módon esetleg — élnie. Ajándék volt a gondviseléstől számára az az életkor is, melyet tegnapig eltöltött *Kaas Ivor* báró s ha matematikusan latolgatjuk negyven esztendei működésének összegét, ebben a hosszú pályafutásban el nem végzett földadatokat, ki nem mondott meggyőződéseket vagy szárnyára nem bocsátott dalokat alig találunk. Elvégzett mindent, ami kötelessége volt, illetőleg nem hagyott semmit elintézetlenül azokból a szerepekből, melyeket vállalt. A vére, a temperamentuma és egész szellemi diszpozíciója publicisztikai és agitatori hivatásra predesztináltak s holtá napjáig mindezekből egyetlenegy vonást őrzött meg épségben és sértetlenül: a forradalmiságot.

Minden, ami nemesen lángoló, epesztő és izgató volt talentumában, vagy munkájában, annyira a nap aktuális jegyeihez kapcsolódott, hogy külön lapon az emlékezet könyvében fönnmaradni aligha fog. Az ilyen hivatásnak már a természete azt rendeli, hogy a személylyel együtt, mint a színész munkája, megszűnik eleven hatása a következő nemzedékre. Ujságerdők rengetegében vesznek el névtelenül ezek a nevezetes dokumentumok. De mi hódolattal adjuk meg végső tisztesség gyanánt a bucsuzó cikket a körünkől távozó bátor, nemes és becsületes katonának, aki még tévedéseiben is az első harc vonalban küzdött évtizedeken át a nemzeti ideálokért. A forradalom politikusa volt: más jelző nem is kell *Kaas Ivor* báró halotti írása mellé.

A magyar ujságírás nagy halottjának, *Kaas Ivor* bárónak holttestét ma reggel helyezték ravatalra a fővárosi, kerepesi-uti temető halottas-házának középső nagy ravatalos termében. A holttestet este zöldszínű érc szarkofágban szállították a halottas-házba. A halottat vivő kocsit az elhunyt fia, *Kaas Albert* báró, két nevelt fia és *Viczián* főmérnök kísérte.

A ravatalos teremben, amelyet egészen bevontak feketével, magas katafalkra helyezték a koporsót, diszes baldakin alatt gyertyáktól és délszaki növényektől körülveve. A halott fekete szalonruhában pihen, összekulcsolt kezébe ezüst feszületet tart.

A ravatalra már délelőtt igen sok koszorút küldöttek. A többi között a család tagjai, az Otthon írók és hírlapírók köre, a Budapesti Ujságírók Egyesülete, a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjegyesülete, az Országos Pázmány-Egyesület, a Petőfi-Társaság, a napilapok szerkesztőségei és igen sokan mások.

A halottat szombaton délután három órakor áldja meg *Raffay Sándor* evangélikus lelkész. Az egyházi áldás után *Rákosi* Jenő az ujságíró egyesületek nevében, *Prohászka* Ottokár dr. püspök a Pázmány-Egyesület nevében bucsúztatja el a halottat. *Kaas Ivor* báró a kerepesi temetőben helyezik örök nyugalomra, a székesfőváros által adományozott díszsírhelyen.

A család ezt a gyászjelentést adta ki:

Özvegy reventlaui *Kaas Ivorné* báróné, született nagylányai és vásárosnaményi Lányai Ilona a maga, gyermekei: *Clémence*, *Albert* és *Rózsa*, valamint az elhunytak testvérei: özvegy *Matolcsy Károlyné*, *Kaas Melanie* bárónő, *Kaas Stefánia* bárónő, özvegy *Viczián Ádámné*, *Kaas Irma* bárónő, ugyszintén az összes unoka-öccsök, a sógorság és rokonság nevében fájdalommal jelenti, hogy szeretett férje, reventlaui *Kaas Ivor* báró hírlapíró, volt országgyűlési és Budapest városi képviselő, munkás életének hatvankilencedik évében, hosszú és kinos betegség után, Isten kegyelmében bízva, meghalt. A boldogult hült tetemei e hónap 31-én délután három órakor fognak a Kerepesi-ut melletti temető halottasházában az ágostai evangélikus egyház szertartása szerint megáldani és ugyan-

azon temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1910. december 29-én. Áldás, béke drága poraira!

A katolikus írók és hírlapírók Országos Pázmány-Egyesülete, amelynek *Kaas Ivor* báró disztágja volt, ma délbén tizenkét órakor *Mihályi Ákos* dr. elnöklésével rendkívüli választmányi ülést tartott. Az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Kaas Ivorról* és bejelentette, hogy a sírnál az egyesület nevében *Prohászka Ottokár* dr. székesfehérvári megyéspüspök mond beszédet. Az egyesület január tizenkettediki közgyűlésén *Turi Béla*, az Alkotmány szerkesztője mond emlékbeszédet *Kaas Ivor* báróról.

A népszámlálás Szegeden.

— Az adatok ismertetése. —

(*Saját tudósítónktól.*) *Zombory Antal* nyugalmazott városi tanácsos, a szegedi népszámlálás vezetője, teljesen előkészítette már a népszámlálás nagy munkáját. A népszámlálási biztosok úgy a városi, mint a külterületi lakosság körében szétosztották az utasítást a népszámláló lapok kitöltéséhez és példákat is adtak nyomtatásban minden családfőnek. A számláló lapok kitöltése nagyon egyszerű s ez az oka, hogy a népszámlálás effekció munkájával tíz nap alatt végezni lehet. A hamis statisztikai adatok bevallóját kihágásért perbe fogják és nagy bírsággal sújtják. A népszámlálás eredményéről a város tanácsa jelentést tesz a januári közgyűlésnek, az pedig a belügyminiszternek.

Az összes népszámlálási adatokat tartalmazó ismertetés bő kivonata az alábbiakban foglaltat össze:

A népszámlálás hatósági szervezése már teljes. A politikai törvényhatóságok hirdetményekkel, az egyházi főhatóságok lelkészeik útján figyelmeztették a népet a népszámlálás fontosságára s arra, hogy csak a valóság pontos bevallásával használnak az ügynek s e pontos bevallásból semmi hátrányuk nem lesz, mert illetéktelen szemek nem pillanthatnak be a népszámlálás anyagába s törvény tiltja a népszámlálási eredményeknek adóztatási célra való használatát is.

A népszámlálásnak legfontosabb nyomtatványa természetesen a számlálólap, amelyet mindenkiről ki kell tölteni, aki december 31-ike és január 1-seje közti éjjeli időpontjában élt.

A számlálólap kérdéseinek száma más külföldi országéhoz viszonyítva, talán soknak tetszik, de ennek magyarázata az, hogy a mi sok nyelvű és a társadalmi átalakulás stádiumában levő országunkban több közérdekű viszonyra kell világot vetnünk, mint másutt.

Nagyfontossága a számlálólapon a születési időre vonatkozó kérdés, mert az életkoradatai eddig mindig elég hiányosak voltak. Aki csak teheti, szerezzen be valami okmányt (születési bizonyítványt vagy egyebet), amiből születésének idejét pontosan meg lehessen állapítani. Az egyházi főhatóságok dicséretreméltó készséggel utasították a lelkészkező papságot az életkorra vonatkozó adatoknak az anyakönyvből való kijegyzésére. A gyermekek számát azért kérdezik, hogy a házasságok termékenységéről s így a sokat vitatott egy gyermekrendszerről nyerjenek adatokat. Ebből következik, hogy mindenkinek csak a saját házasságából származott, édes gyermekeit kell a maga számlálólapján kimutatni, a mostoha gyermekeket nem.

A foglalkozási kérdések képezik a legterjedelmesebb részét a számlálólapnak, ami természetes is, mert a népességnek foglalkozás szerinti való tagozódása a legkomplikáltabb s másfelől a gazdasági fejlődés megítélésére a legtanulmányosabb is.

Tudakolják azt is, hogy van-e háza, földje, még pedig mekkora földje az illetőnek; ez is a gazdasági állás megítéléséhez szükséges. Szegeden e kérdésben még az is benne van, hogy háztelke van-e, miután itt esetleg az üres háztelkek is vagyont képviselhetnek.

A műveltségi kérdés most már nem elégszik meg az írás-olvasás ismeretének tudakolásával, hanem a magasabb iskolai képzettségre is kiterjeszkedik. A vallásra, anyanyelvre, az anyanyelven kívül beszélt egyéb nyelvre s a honosságra vonatkozó kérdések alig szorulnak magyarázatra; a születési helyet és külön a lakóhelyet, továbbá a lakóhelyen és az esetleg ettől eltérő összeírás helyen töltött időt azért kell megtudnunk, hogy világot vethessünk a